

Арсеній ЯЦЕНЮК, Прем'єр-міністр України:

— Якщо ми будемо наполегливо, крок за кроком рухатися в питанні енергоефективності, зменшення споживання газу, збільшення електроенергетичного споживання, інших видів пального та енергетики, якщо зреалізуємо той план, який внесений до парламенту і проголосований у першому читанні, — спільної модернізації та експлуатації української газотранспортної системи разом з ЄС і США, якщо ми зреалізуємо план зі збільшення обсягів електричної генерації, — через 10 років Україна буде повністю енергонезалежною державою. У нас є для цього всі можливості.

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

ГАЗЕТА ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

СПЕЦІАЛЬНИЙ ДОДАТОК

П'ЯТНИЦЯ, 18 ЛИПНЯ 2014 РОКУ

Не газом єдиним

НА ЧАСІ. Уряд шукає конкретні шляхи для зменшення споживання блакитного палива

Опалювальний сезон 2014—2015 років буде надто непростим. Нагадаємо, 16 червня Російська Федерація перевела Україну на режим передоплати за газ і призупинила його постачання для українських споживачів, що стало приводом до подання українською стороною позову на російський «Газпром» до Стокгольмського арбітражного суду.

Нині Україна має кілька «газових потоків»: це газ власного виробництва, реверсні поставки. А ще до 7 мільярдів кубометрів має надійти від «Газпрому». Інакше виникне дефіцит. Утім, виходом із ситуації має стати ощадливе використання енергоресурсів і перехід на ті, які можна знайти в Україні.

«Домашні» енергоресурси

З тих пір як Україна в 1991 році стала незалежною, Росія не раз намагалася перекрити нам газ перед початком опалювального сезону. Фахівці згадують, що проблеми з надходженням блакитного палива від східного сусіда були і в 1997 році, у 1998-му, 2002-му, 2005-му, 2009-му, але тоді ситуація так, як нині, не загострювалася. Зазвичай домовлялися так: вдавалося, і постачання газу відновлювались. На той час усе обговорювалося й вирішувалося в чиновницьких кабінетах, без залучення до цієї справи громадян. Тепер же за подолання проблеми, що виникла, маємо братися всією країною, всім миром, щоб і перезимувати нормально, і змінити свої підходи до використання енергоресурсів.

Звичайно, доведеться докласти зусиль. Тим паче в ситуації, коли наша економіка поки що від російського газу залежна. Та чи насправді так усе песимістично? Можна звернутися до досвіду зарубіжних країн, які змогли в рази зменшити свою залежність від газу. Наприклад, Швеція під час першої енергетичної кризи 1973—1978 років на 93% залежала від імпортованих нафтопродуктів: мазуту, газойлю, газового конденсату... Шведи розробили 15-річну програму, згідно з якою на зміну котельним на мазуті прийшли котельні на біомасі, паливних пелетах, тепло-

Використання блакитного палива має бути ощадним

насосах, вугіллі, торфі тощо. І нині у структурі паливного балансу Швеції імпортовані вуглеводні становлять менше 7%. Решта — «домашні» ресурси. Країна вже давно енергонезалежна. Це непогана модель і для України.

Експерт з питань комунальної теплоенергетики Василь Степаненко у своєму інтерв'ю «Урядовому кур'єру» ще у 2011 році («Жодному місту України не потрібен природний газ», 18 червня 2011 р.) прогнозував збільшення тарифів на тепло, зауваживши, що до 2025 року місцевими видами палива можна замінити 80% природного газу для теплокомуненерго. Ще тоді фахівці розробили нові схеми тепlopостачання для 15 міст України, за якими — хоч це й звучить нереально — від блакитного палива можна відмовитися взагалі.

Українські вчені, фахівці з питань комунальної теплоенергетики, вже протягом багатьох років прораховують варіанти заміщення газу іншими енергоресурсами, роблять практичні кроки в цьому напрямі, і не безрезультатно. У багатьох населених пунктах успішно опалюють приміщення пелетами, відходами деревини, вугіллям, торфом, навіть солома пішла в хід... Звичайно, тут багато залежить від місцевих органів влади: там, де хочуть щось зробити, — шукають для цього можливості. Інша річ, що раніше на державному рівні такі ініціативи вважались по-

хвальними, але для масового переходу не набиралися критичної маси. Тепер процес відходу від російського блакитного палива має прискоритися.

Заохочувальні тарифи

Держава почала посилену роботу в цьому напрямі. В уряді створено кризовий енергетичний штаб, завданням якого є забезпечити баланс енергоресурсів, баланс споживання, баланс витрат та енергоефективність. Очолив цей штаб віце-прем'єр-міністр України — міністр регіонального

розвитку, будівництва та ЖКГ Володимир Гройсман. Він доручив Міненерго-вугілля та іншим міністерствам розробити план дій щодо забезпечення стабільного проходження Україною опалювального сезону без російського газу. Це має бути впровадження комплексу заходів, зокрема з енергозбереження, заміщення природного газу, його альтернативного постачання тощо.

розвитку, будівництва та ЖКГ Володимир Гройсман.

Він доручив Міненерго-вугілля та іншим міністерствам розробити план дій щодо забезпечення стабільного проходження Україною опалювального сезону без російського газу. Це має бути впровадження комплексу заходів, зокрема з енергозбереження, заміщення природного газу, його альтернативного постачання тощо.

Нині йдеться про зменшення споживання блакитного палива на 10%. Також особлива увага — до оснащення житлофонду будинковими лічильниками тепла. До грудня вони мають бути встановлені в 45% будинків. Усі регіони, всі населені пункти мають розробити свій газовий баланс, визначитися із можливою зміною температурного режиму в приміщеннях узимку, а також із джерелами економії газу і заміщення його «домашніми» ресурсами. Нежитлові приміщення, які не використовуються, рекомендо-

вано тимчасово відключити від газу.

За словами Олени Малужик, начальника управління комунальної теплоенергетики Мінрегіону, нині загальною країні експлуатується 24,5 тисячі котельень — з урахуванням Криму і Севастополя. Якщо без Криму, то майже 24 тисячі. З них 16 тисяч працюють саме на природному газі. На альтернативному паливі — не більше 2,5 тисячі. «Маємо до початку опалю-

ПРЯМА МОВА

Володимир ГРОЙСМАН,
віце-прем'єр-міністр —
міністр регіонального розвитку,
будівництва та ЖКГ:

— Сьогодні маємо бути готовими до будь-якого сценарію розв'язання газового питання, оскільки воно лежить не в економічній, а в політичній площині. Кризовий енергетичний штаб має вирішити питання створення запасів газу у сховищах, зменшення його споживання, збільшення власного газового потенціалу, заміни газу альтернативними видами палива, налагодження реверсного постачання газу з Європи та інші питання. Впровадження всіх необхідних заходів — це тривалий процес, але країна має пройти цей шлях.

Андрій КОБОЛЄВ,
голова правління
НАК «Нафтогаз України»:

— Щоб повністю виключити залежність від російського газу і водночас забезпечити комфортне для населення проходження зимового сезону, Україна має скоротити споживання газу на 6 мільярдів кубометрів за сезон, або на 20%. Відсутність поставок газу з Росії змушує нас за кілька місяців втілювати реформи, які треба було починати ще десятки років тому. Це запровадження цивілізованих правил гри на ринку та перехід до комплексного енергозбереження.

вального сезону виконати плани з підготовки теплопостачальних об'єктів і модернізувати їх, перевести ще деякі котельні саме на альтернативне паливо», — зазначила вона.

Одним із найефективніших енергоресурсів для наших котельень є біопаливо. Завдяки йому можна щороку економити 5 мільярдів гривень. Як це відбуватиметься?

Як відомо, Україна отримувала російський газ за високою ціною, і одна гігакалорія тепла, вироблена з нього, фактично коштувала 912 гривень. Щоб здешевити тепло для споживачів, держава компенсувала 598 гривень за кожну гігакалорію. Загалом на це йшло майже 35 мільйонів державних гривень. Та нещодавно було прийнято рішення, що «газових» компенсацій уже не буде, натомість підприємства ТКЕ, які перейдуть з газу на біопаливо, отримають компенсацію за різницю в тарифах — 508 гривень за гігакалорію тепла.

«Держава таким чином зможе за 5 років заощадити близько 5 мільярдів кубометрів газу, тобто майже половину того обсягу, який на сьогодні витрачається для забезпечення населення та бюджетної сфери теплом. Найголовніше, ці 508 гривень будуть залишатися в Україні й працювати на її економіку», — пояснив Володимир Гройсман. І зауважив, що завдяки цьому можна буде завантажити потужності вітчизняних підприємств, що

виробляють біопаливні котли, та створити десятки тисяч нових робочих місць.

Теплоенергетики — люди зазвичай прагматичні, і, мабуть, прорахувавши свою вигоду, візьмуть курс на відхід від газу. А тих, хто «розкачуватиметься» надто повільно, вочевидь зможуть переконати споживачі. Адже якщо котельня, що працювала на газі, перейде на інший вид палива, мешканці квартир матимуть 10-відсоткову знижку в тарифі на оплату тепла.

Є сенс братися за калькулятор і господарям будинків чи квартир з індивідуальним газовим опаленням. І підрахувати: чи не час газові котли поміняти на електричні? Адже їм також запропоновано спеціальні заохочувальні тарифи. Як сказав Арсеній Яценюк: «Якщо ви придбали електроакумуляційний електричний котел, то нічний тариф на електроенергію буде 30 копійок, а тариф протягом дня — 80 копійок».

Тож стимули до енергозбереження закладені в урядових рішеннях. Але потрібно, щоб кожен, як це вже є в багатьох країнах Європи, усвідомив, що проблема ощадливого використання енергоресурсів — не тільки проблема держави. А й кожного, хто хоче жити у державі незалежній, у тому числі незалежній енергетично. Та, власне, чим більше заощадимо на енергоносіях, тим більше зможемо витратити на інші необхідні чи приємні речі.

В умовах підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги для споживачів на одне з перших місць за актуальністю виходить енергозбереження. Адже державними пільгами і субсидіями, за законами соціальної справедливості, охоплені лише незахищені верстви населення. Однак і для решти українців способів скоригувати суми у своїх платіжках у бік зменшення чимало. Важливо, щоб були охочі ними скористатися.

Найперше, що варто зробити, щоб побачити економію на оплаті за житлово-комунальні послуги, — встановити прилади обліку. Про лічильники електроенергії тут не говоримо — за їх показниками платимо давно, і це вже справа звична. А ось лічильники на воду та газ нині як ніколи на часі. Вони дають змогу економити гроші істотно: за воду платитимете приблизно вдвічі менше, ніж за нормами, а за газ — майже втричі!

І це вам скажуть не лише фахівці у галузі ЖКГ. Своєрідними експертами можуть стати

й сусіди, які вже користуються лічильниками, тож можете спитати й у них. Звичайно, встановлення цих приладів обліку у ваших помешканнях коштує грошей, але за нинішніх тарифів вони окупляться швидко.

Щодо лічильників тепла, то їх встановити у квартирах більшістю багатопверхівок не вийде, бо мережі запроєктовані так, що можна встановити тільки загальнобудинковий. Однак тут теж є на чому зекономити: в теплу пору року, коли опалення відімкнене, мешканці квартир, природно, за нього не платять або ж

сплачують зовсім невеличку суму за обслуговування мереж. Платять тільки під час опалювального сезону, і то не за нормами використання тепла за квадратний метр, а за гігакалорії тепла, що подається у квартиру.

Розрахунки спожитої теплової енергії за показами лічильників у середньому на 30—40 % нижчі за встановлені норми.

Але лічильники — не єдина можливість платити менше за комунальний комфорт. Для цього варто лише дотримуватися простих і правил і бути самодисциплінованим.

Як зберегти тепло у домі

Ззовні. Утепліть стіни та встановіть теплоізоляцію, щоб не обігрівати повітря на вулиці. Адже (33% тепла будинки втрачають саме через неправильно теплоізовані стіни). У приватному будинку утепліть дах спеціальними ізоляційними матеріалами — 25% тепла будинок втрачає через погано утеплений дах або горище.

У під'їзді. Стежте за тим, щоб двері були герметично зачиненими, а вікна — зашкленними. Це дасть змогу зберегти до 20% загальних втрат тепла будинку.

У квартирі. Стіни і стелі. Пофарбуйте стіни в білий колір. Біла стіна відбиває 80% променів. Для порівняння: темно-зелена поверхня відбиває тільки 15% світла, чорна — 9%. Не нехуйте природним освітленням!

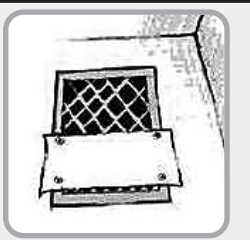
Радіатор. Не закривайте батарею одягом або меблями — це знижує ефективність її роботи на 20%. Встановіть термостатичний вентиль на радіатор, щоб регулювати кількість необхідного тепла. Батарея, пофарбована в темний колір, віддає на 5—10% тепла більше, ніж пофарбована світлою фарбою. Шар фарби не повинен бути занадто товстим, що негативно позначиться на її тепловіддачі. Декоративні панелі на батареях забирають до 20% тепла кімнати.

Крім того, тепловіддача батарей, розміщених у нішах, на 10% менша, ніж у тих, які виступають у кімнату. Тож якщо у квартирі холодно, краще обійтися без декора, а якщо ви лише будете чекати, що робите ремонт, слід подумати про те, щоб не «ховати» батарею в нішу. Також розмістіть фольгу на стіні за батареєю. Такий тепловий екран здатен підвищити тепловіддачу радіатора на 20%. При цьому якщо опалення індивідуальне, витрати на нього зменшуються на 5—10%. Не закривайте шторами батарею, бо якщо у вас довгі штори, то майже 20% тепла йде на обігрів вікна, а не кімнати.

Вікна. Майже 30% всього тепла виходить з вашої оселі через шпарини у дверях та вікнах. Встановіть сучасні енергоощадні вікна або хоч заклейте і утепліть вікна і двері. Лише це дасть змогу підвищити температуру в квар-

Не випускайте тепло. На ній зображено людину, яка закриває жалюзі, щоб зменшити втрати тепла через вікно.

Прикривайте вентиляційну решітку.

Не перегорюйте шлях для тепла. Довгі гардини, радіаторні екрани, стійки для сушіння білизни перед батареями можуть поглинути до 20% тепла.

Утеплюйте старі вікна і двері або замініть їх на нові з теплозахисними властивостями, що одночасно зменшить і шум, що проникає у приміщення.

Між радіаторною батареєю і стіною встановіть захисний екран з алюмінієвої фольги. Вона відбиває тепло і спрямовує його назад у кімнату (економія до 4%).

Вхідні двері — це одне серйозне джерело втрати тепла. Утепліть їх, переконайтеся у відсутності щілин, скористайтеся спеціальною обшивкою.

Вікно, що довго залишається відкритим, навряд чи забезпечить вам приплив свіжого повітря, однак збільшить рахунок за опалення. Краще відчинити вікно широко, але на декілька хвилин.

За матеріалами інтернет-сайтів, присвячених водозбереженню

Багатозонний лічильник — знахідка для «сов»

УДЕНЬ І ВНОЧІ. Той, хто хоче ще більше заощадити на оплаті електроенергії, може встановити дво- або тризонний лічильник. Тобто такий, за яким електрика коштує по-різному в різний час доби. Київенерго роз'яснює, що встановлення такого лічильника доцільне, якщо споживач користується електроенергією в години мінімального навантаження в мережі, тобто в нічний час, коли діють інші, зменшені тарифи на електроенергію.

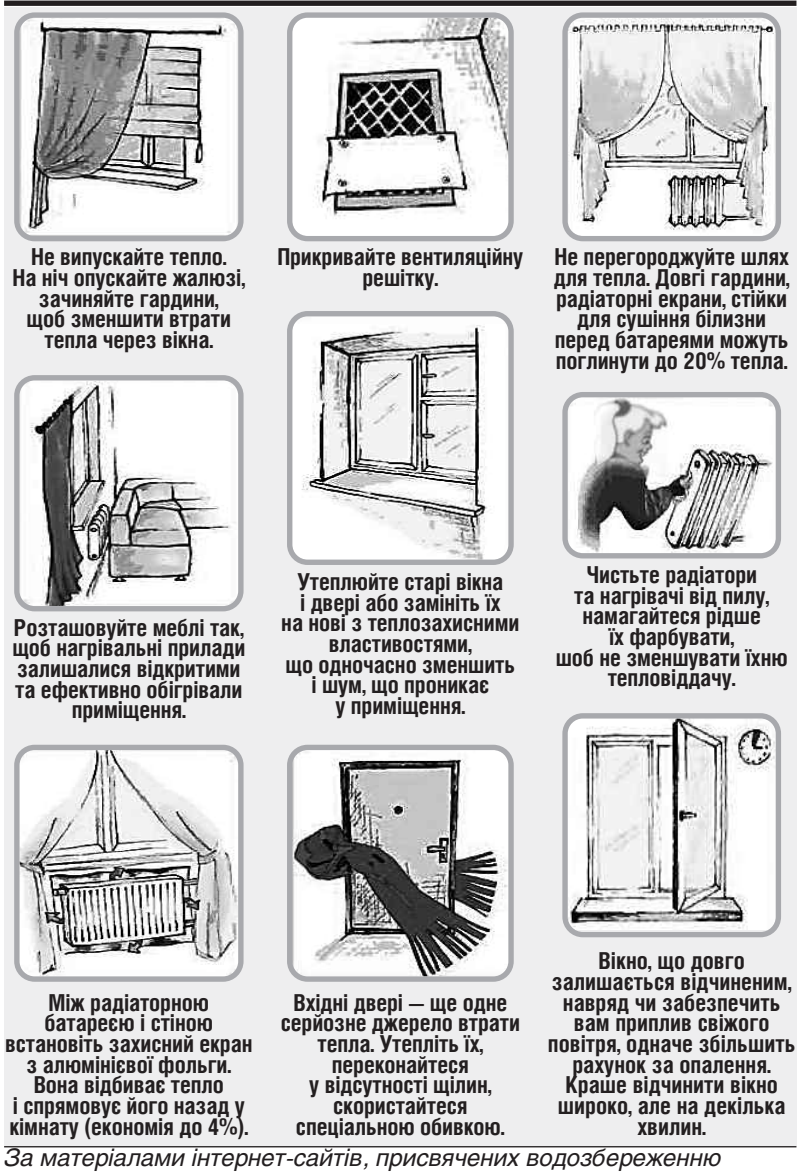
Для двозонного лічильника встановлено такі тарифи: з 7 години до 23 години за ним оплата за електроенергію нараховується за звичайним тарифом, а з 23 до 7 години — з коефіцієнтом 0,7, тобто на 30% менше.

Для тризонного арифметична складніша. Так, з 23 до 7 години плата нарахується за дуже приємним тарифом — з коефіцієнтом 0,4 (тобто всього 40% звичайного), але в «пікові» години — з 8 до 11 та з 20 до 23 — з коефіцієнтом 1,5 (тобто 150% звичайного тарифу). Решта часу нарахується за звичайним тарифом.

Однак перш ніж встановлювати такі прилади обліку, потрібно дуже добре підрахувати, коли і скільки електроенергії ви витрачаєте. Адже на відміну від звичайного лічильника, багатозонний лічильник встановлюється виключно за ініціативою споживача та за його коштів. І оскільки його ціна набагато вища за ціну звичайного, його вар-

тати на 3—4%. Стежте, щоб вікна були герметично зачиненими. Це допоможе зберегти до 20% загальних втрат тепла в оселі. Бажано, щоб вікна були з подвійним або потрійним зашкленням, а балкони та лоджії зашклені склопакетами — це зменшить втрати

Поради з теплозбереження

Закордонний досвід. Прагматичні жителі Нідерландів вважають підвищення енергоефективності своїх будинків вигідною інвестицією

Сергій КУЛЬЧИЦЬКИЙ,
другий секретар Посольства
України в Нідерландах,
для «Урядового кур'єра»

На частку житлового сектору припадає понад 37% світового споживання енергії. Цю цифру можна зменшити, якщо вже на етапі спорудження будинку закласти принципи енергоефективності. Саме так роблять у Нідерландах, де енергоефективне будівництво стало важливим елементом державної політики ще через вартість енергоносіїв — там вона одна з найвищих у ЄС. А ще порівняно з іншими секторами економіки саме в цьому секторі є найпотужніший потенціал

геттики стали орієнтуватися на: зниження енерговитрат на 13% до 2020 року, доведення частки відновлюваних джерел енергії до 20% тощо. Потрібно було модернізувати 500 000 будівель та збільшити коефіцієнт енергоефективності для новобудов.

Нині в Голландії завершився етап експериментального будівництва та дослідної експлуатації енергоефективних будівель. Уже апробовано й запущено у виробництво матеріали, компоненти інженерних систем, розроблено механізми їх проектування. Минув часи дорогих будматеріалів. Голландські виробники налагодили випуск полегшених стінових мате-

тивніше поглинати сонячну енергію, а отже, дасть додатковий обігрів, а завдяки значній площі скління промені сонця проникатимуть всередину.

Однак тут потрібно чимало дорогого скла та не дешевих автоматизованих систем розподілу тепла та вентиляції. І ще. Основна вада сонячно орієнтованих будівель — їх перегрівання влітку (інколи до 40 градусів). Енергоресурси для охолодження «знаходять» за рахунок систем пасивного охолодження та рекуперації тепла. Рекуператором тепла в Нідерландах оснащують кожну другу нову будівлю. У холодну пору року повітря, що виходить із приміщення, передає тепло повітрю, що надходить. У теплу пору — навпаки. Тож не треба підключатися до зовнішніх систем опалення.

Курс на енергоощадне будівництво країна взяла після нафтової кризи 1973—1974 років. Почали зі стимулювання модернізації об'єктів, які вже існують, наприклад теплоізоляції 2,5 мільйона осель.

Щодо енергозбереження. Навіть найпростіші проекти дають змогу заощаджувати до 20% енергії. Проте подекуди реалізація заходів з енергозбереження вимагає значних фінансових ресурсів, а отже продуманої державної політики.

Нові стандарти

Курс на енергоощадне будівництво країна взяла після нафтової кризи 1973—1974 років. Почали зі стимулювання модернізації об'єктів, які вже існують, наприклад теплоізоляції 2,5 мільйона осель. З ухваленням у 1992 році Будівельного кодексу Нідерландів почалася нова фаза енергоефективного будівництва. А в 1996 році уряд запровадив програми, у межах яких втілювалися пілотних проектів: Mottag, Ecodus, Ecologia, Nieuwland.

Вони були базою для аналізу технічних можливостей матеріалів та пошуку нових технологій. З'ясували, що енерговитрати домогосподарств можна скоротити на 40%.

Трохи пізніше в нормативно-правову базу Нідерландів ввели поняття коефіцієнта енергоефективності будівлі — це максимальна теоретична витрата енергії будівлею за окремий період з урахуванням розмірів поверхонь та географічної орієнтації. Відтоді цим стандартом мали відповідати всі новобудови. Також через низку стандартів та рекомендацій держава створила умови, в яких використання енергетично не ефективних, застарілих технологій та обладнання стає невигідним.

Наступний етап енергоощадного будівництва почався у 2006 році. Тоді Нідерланди у сфері енер-

гіалів, теплоізоляційних виробів, автоматики та світлопрозорих виробів з високими теплотехнічними і гігієнічними характеристиками. Фахівці підраховували: додаткові витрати на введення енергоефективних будівель невеликі, до 15% вартості об'єкта. Проте дають змогу надалі істотно заощаджувати. Прагматичні голландці розглядають підвищення енергоефективності будинків як довгострокову та вигідну інвестицію.

Пасивний дім

Нині енергоефективною в Нідерландах вважають будівлю, в якій на 70% оптимізовано енергетичні процеси. Це так званий пасивний сонячно орієнтований будинок, якому для опалення та гарячого водопостачання не потрібно зовнішніх джерел.

Повністю забезпечити енергоефективність будівлі можна шляхом збільшення площі скління та використання термосоларних установок разом із збалансованою конструкцією та правильним географічним розташуванням.

Один з визначальних чинників під час будівництва — те, як будинок орієнтований до сонця. Визначення розмірів поверхонь та географічної орієнтації. Відтоді цим стандартом мали відповідати всі новобудови. Також через низку стандартів та рекомендацій держава створила умови, в яких використання енергетично не ефективних, застарілих технологій та обладнання стає невигідним.

Наступний етап енергоощадного будівництва почався у 2006 році. Тоді Нідерланди у сфері енер-

Від редакції. Спорудження «пасивних» будинків у світі стає все популярнішим. Європа, яка взяла курс на зменшення споживання енергоносіїв, особливо підтримує цей процес. У грудні 2009 року країнами ЄС була прийнята директива Energy Performance of Buildings Directive, яка вимагає, щоб до 2020 року якомога більше будинків були наближені до енергетичної нейтральності.

В Україні люди теж цікавляться спорудженням «пасивних» будинків. Перший такий дім в Україні зведено у 2008 році, потім з'явилось ще кілька. Але це поки що одиниці. Втім, можливо, дороговизна енергоносіїв змусить забудовників звертати увагу на технології, вигідні й для довкілля, і для гаманця.

Як економити воду

Ванна. Для наповнення ванни необхідно понад 200 літрів води. Тож економніше користуватися душею, адже протягом 5 хвилин ви витрачаєте максимум 100 літрів води. Якщо встановите економічні розпилювачі для душу — з меншими отворами на змішувачах і душових установках, — витрачатимете удвічі менше води. І різниці в напорі води немає. А ручка душу з переривачем потоку води знижує її витрати на чверть.

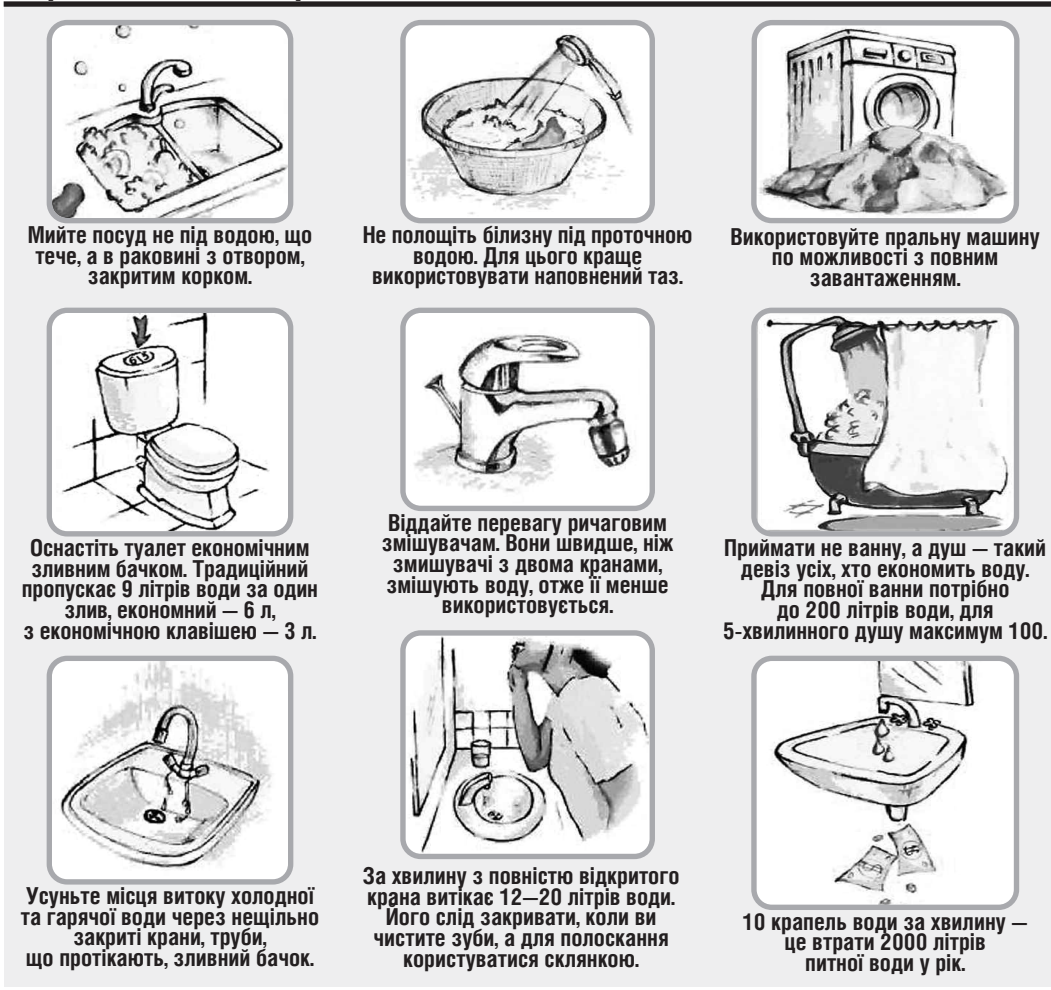
Унітаз. Якщо встановите бачок із двома режимами зливу (повним і економічним), зможете зекономити приблизно 15 літрів води на день для сім'ї з 3 осіб. За рік це майже 5500 літрів.

Крани. Переконайтеся, що вони не течуть. Ціка вода затовщила із сірник виливається в 280 літрів на добу, а це більш ніж чверть кубометра. Найкраще встановити сенсорні крани, з яких вода тече, цюйно ви підносите руки, і перестас текти, коли ви руки прибрали. Економія води із сенсорними кранами — до 50% порівняно зі звичайними. Якщо у вас звичайні крани, під час чищення зубів краще набирати воду в склянку. Або закривайте кран з водою, коли чистите зуби, голитеся чи миєте голову. Це дасть змогу заощадити до 40 літрів на день.

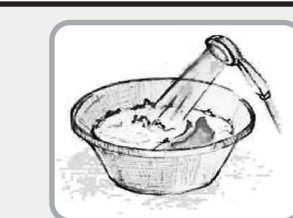
Пральна машина. Завантажуйте повний барабан речей, які потрібно випрати. Це надасть вам змогу економити до 30% води.

Миття посуду. Миючи посуд вручну, не тримайте кран постійно відкритим. А ще економніше буде помити посуд в окремій ємності, а потім лише прополоскати під проточною водою. Допоможуть заощадити і насадко-розпилювачі на кран. Якщо між ополіскуваннями тарілок закривати кран, витрати води знизяться в десятки разів. Однак ще ощадливішою буде посудомийна машина, яка зазвичай витрачає від третини до половини об'єму води, який використовується під час миття вручну. Однак вмикайте посудомийну машину, тільки коли у вас набереться достатньо посуду, який треба вмити.

Поради з водозбереження

Мийте посуд не під водою, що тече, а в раковині з отвором, закритим корком.

Не покладіть білизну під проточною водою. Для цього краще використовувати наповнений таз.

Використовуйте пральну машину по можливості з повним завантаженням.

Оснастіть туалет економічним зливним бачком. Традиційний пропускає 9 літрів води за один злив, економічний — 6 л. з економічною клавішею — 3 л.

Віддайте перевагу ричаговим змішувачам. Вони швидше, ніж змішувачі з двома кранами, змішують воду, отже її менше використовується.

Приймайте не ванну, а душ — такий девіз усіх, хто економить воду. Для повної ванни потрібно до 200 літрів води, для 5-хвилинного душу максимум 100.

Усуньте місце витoku холодної та гарячої води через нещільно закриті крани, труби, що протікають, зливний бачок.

За хвилину з повністю відкритого крана витікає 12—20 літрів води. Його слід закривати, коли ви чистите зуби, а для полоскання користуватися склянкою.

10 крапель води за хвилину — це втрати 2000 літрів питної води у рік.

За матеріалами інтернет-сайтів, присвячених водозбереженню

Як економити газ

Газова плита. Готуйте на такій потужності пальника, яка потрібна для обраної вами страви, після закипання вогонь треба зменшити удвічі. Правильно підберіть ширину посуду, щоб вогонь не «облизував» кастрюлі: це шкодить і посуду, і вашому бюджету. Коли готуєте, варто підставляти під кастрюлі спеціальний металевий розсіювач полум'я, який, до того ж, ще

певний час залишатиметься гарячим і підігріватиме дно кастрюлі, а отже, можна вимикати газ раніше.

Газова колонка. Не тримайте за-пальник колонки постійно увімкненим — лише це «з'їдає» на добу близько кубометра газу, а в старих радянських колонках — близько двох.

Газовий котел. Найвигідніший варіант економії газу в приватному бу-

динку — утеплення стін, після чого споживання газу зменшується до 30%. Також буде доцільною автоматизація системи опалення. Витрати на її встановлення можуть окупитися протягом першого опалювального сезону. На кімнатному термостаті задайте котлу режим роботи «з датчиком температури», щоб він самостійно регулював температуру води в системі.

Так котел вмикатиметься рідше, використовуватиме менше газу, а температуру носія підтримуватиме вищою. Терморегулятор з програматором також умикатиме-вимикатиме котел за заданою програмою, тобто коли нікого немає вдома. Можна задати трохи нижчу температуру, а до оптимальної котел нагріє її за кілька годин до вашого приходу.

У кожній області України є свої ресурси для заміщення газу іншими видами палива, є свої секрети економії. Які саме — з'ясували журналісти «Урядового кур'єра».

«Готуй сани влітку» — ця народна мудрість завжди актуальна, особливо з урахуванням практики щорічного зволікання щодо підготовки об'єктів житлово-комунального господарства до опалювального сезону. Як повідомила начальниця управління ЖКГ Черкаської облдержадміністрації Людмила Зарічна, нині до зими підготовлено трохи більше 40% об'єктів житлово-комунального господарства та соціальної сфери області.

Місцеві держадміністрації разом із органами місцевого самоврядування розробляють оперативні плани технічних заходів стосовно зменшення споживання природного газу теплопостачальними підприємствами на 10% до кінця року та на весь опалювальний період для населених пунктів. На облік беруть нежитлові приміщення, які не використовуються та можуть бути тимчасово відключені від опалення. На підприємствах теплоенергетики створюють запаси резервних видів палива та переглядають температурні графіки теплових мереж з метою їх оптимізації.

В області розроблено регіональну програму модернізації комунальної теплоенергетики, якою передбачено заходи щодо скорочення споживання природного газу на 30% та використання альтернативних видів палива.

Проте на Черкащині є непогані приклади ефективної економії

Тепер солома не гніє на полях, а після переробки дає тепло

енергоресурсів, зокрема в галузі теплопостачання. У чотирьох котельнях обласного центру працюють когенераційні установки, а у Смілі запустили котельні, що функціонують за допомогою відходів деревини. У семи районах частину житлових будинків та об'єктів соцсфери вже перевели на електроопалення, а в Корсунь-Шевченківському районі п'ять котелень навчальних закладів працюють на тирсі. Опалення трьох навчальних закладів

м. Звенигородки перевели на котли піролізного типу, які працюють на відходах деревини.

У селі Водяному Шполянського району вже два роки приміщення контори місцевого сільгосптовариства та сільради, а тепер уже й будинки селян, обігрівають відходами соломи. На території занедбаної ферми побудували цех і налагодили переробку соломи. За словами директора підприємства Миколи Ржевського, тут готові забезпе-

чити пресованою соломою потреби всього села, в якому близько тисячі жителів, адже за добу виробляють майже 20 тонн альтернативного палива. Частину його навіть експортують. Спочатку таким паливом обігрівали власну контору, а нині паливо, вдвічі дешевше за дрова, використовують і для обігріву інших сільських приміщень. Селяни задоволені: солом'яні пелети дають тепла навіть більше, ніж традиційні дрова.

Так само дешево й ефективно обігрівають приміщення машинного двору в СТОВ «Агрофірма «Маяк» Золотоніського району. Чому б подібний досвід не поширити на всю область?

Але, як визнають в управлінні ЖКГ, подібні приклади поки що швидше виняток ніж правило. Нині на Черкащині тільки розвивають роботу стосовно зменшення енергозатрат. Приміром, директор Ватутінського професійного училища № 2 Микола Логвіненко повідомив, що споживання природного газу в навчальному корпусі буде зменшено за рахунок оптимальної організації навчально-виробничого процесу. Навчальний заклад знизить і споживання блакитного палива за допомогою заміщення джерелами електричної енергії, тобто всі складські, невиробничі та інші допоміжні приміщення опалюватимуть електронагрівальними приладами, і тільки під час виконання робіт в них. Керівник же місцевого комунального підприємства тепломереж Василь Сільвашко вважає, що перехід міської котельні на альтернативні види палива нині технічно неможливий. Отож у місті ще належить знайти ефективні шляхи економії енергоресурсів.

Фахівці вважають, що Черкаська область має всі можливості значно скоротити обсяги споживання природного газу та інших енергоресурсів і наступного опалювального періоду.

Київ. Почали з енергоаудиту

Мешканці 30 тисяч квартир Шевченківського району Києва, а це 600 будинків, під час минулого опалювального сезону могли б заплатити за тепло в своїх домівках на 25% більше, однак зекономили чималу суму.. Як пояснив «Урядовому кур'єру» голова райдержадміністрації Петро Пантелєєв, це сталося завдяки тому, що в цих будинках було встановлено лічильники теплової енергії. І якби люди платили по-старому — за нормами нарахування, при яких оплата розтягується на цілий рік, — то їм

довелося б викласти за тепло на 28 мільйонів більше.

Наприклад, для квартири площею 70 квадратних метрів така економія становить 500—600 гривень за рік. До того ж люди платять тільки тоді, коли отримують тепло. «Враховуючи значне підвищення тарифів, така економія в нинішніх умовах для мешканців досить суттєва», — зауважив Петро Пантелєєв. Він розповів, що нині приладами обліку тепла в районі обладнали понад 40% житлових будинків — це найкращий показник серед районів Києва.

Такий рівень оснащеності приладами обліку забезпечила районна програма з енергозбереження. Цю роботу планують продовжити, адже взяли цілеспрямований курс на економію енергоресурсів. Найперше — провели енергоаудит будинків, аби з'ясувати, в якому вони стані. Потім розгорнули роботу з утеплення і встановлення індивідуальних теплових пунктів у підвалах будинків. Завдяки цьому шлях теплоносія до помешкань буде коротшим, до того ж це дасть змогу уникнути втрат тепла в мережах.

Закарпаття. Тепло не дорожчає у дбайливих

Тячівський район за кількістю населення найбільший у Закарпатській області: тут проживають майже 180 тисяч осіб, з яких 80% — жителі сільських населених пунктів.

— У цьому районі переважно гірська місцевість, половину району досі не газифіковано, — сказав директор департаменту соціального захисту населення Закарпатської облдержадміністрації Віктор Мацола. — Там, де немає газу, люди звертаються за субсидіями на придбання твердого палива та скрапленого газу.

У департаменті прогнозують, що підвищення оплати за енергопостачання, тари-

фів на комунальні послуги значно збільшить кількість звернень за субсидіями, особливо серед жителів гірських сіл. Бюджет сімей області не постраждає, оскільки підвищені витрати горян покриватиме держава. Та й самі люди ощадливіше підходять до використання енергоресурсів.

— Підвищення тарифів не зіпсує настрою тим, хто звик рахувати кожну одиницю тепла, електроенергії, — додає Віктор Васильович. — Оскільки в області, окрім Рахова, більш ніде не залишилося центрального опалення, й перемогла автономка, ці енергоносії завжди проходять через

лічильник. Це допомагає заощаджувати.

— Люди дедалі частіше поєднують обігрівання газом зі спалюванням у котлах пелетів, дров, тирси тощо, — додає начальник відділу адресних соціальних виплат — головний державний інспектор департаменту соціального захисту населення Іван Колодій.

— У себе вдома я використовую аж два котли: газовий і твердопаливний. З'єднавши їх послідовно, газові гігакалорії доповнюю дров'яними. Маю достатньо дров після щорічного обрізування саду. На цьому щомісяця виграю не одну сотню гривень, а також економлю блакитне паливо.

КОМПЕТЕНТНО

«Пора ставати господарями!»

Наталія ОЛІЙНИК, директор департаменту стратегії реформування та розвитку ЖКГ Мінрегіону:

— В Україні вже є приклади успішної термомодернізації будинків. Як правило це ініціатива тих мешканців, які створили ОСББ. Термомодернізація — один з ефективних шляхів енергозбереження, адже якщо будинок утеплено належним чином, на його обігрів знадобиться менше енергоресурсів. Але спочатку потрібно зробити капіталоукладення.

Зазвичай у багатьох регіонах фінансування проводять спільними зусиллями — частково беруть кредит, трохи дають муніципалітети і самі мешканці. Останні, звісно, мають цього захотіли. Бо ж як буває: місто одне, влада одна, але в одному будинку люди дбають про свій комунальний комфорт, а в другому — ніби їм це й не потрібно. Або чекать, що хтось прийде і їм усе зробить.

Однак уже пора ставати господарями. А помічники знайдуться. І знаходяться. У 2012 році розпочалося державне пільгове кредитування на ремонт будинків, у яких створено ОСББ, під 3%. Банки видають беззаставні кредити на модернізацію. Суми невеликі — 56 тисяч гривень, 100 тисяч. Але процес пішов.

Місто також може брати участь у ремонтах таких будинків, але на умовах співфінансування. Так, у Рівному діє програма 80 на 20 (80% фінансує місто, 20% — мешканці), а в Черкасах — 50 на 50: роблять термомодернізацію, утеплюють будинки, ставлять теплолічильники.

Лідер у цій справі Луцьк. Там на модернізацію будинків з держбюджету було виділе-

но понад 5 мільйонів гривень кредиту. Ми в Луцьку провели засідання Нацради з питань діяльності ОСББ. Представники з усієї України приїхали, подивились ці будинки. В основному всіх цікавили механізми фінансування термомодернізації. А вони такі: 6 ОСББ у Луцьку взяли кредит на 10 років. Перший рік — відсоткові канікули, а далі — під 3%. Проте погашення відсотків узяло на себе місто, а люди — тіло кредиту.

Ідеться не тільки про утеплення та встановлення приладів обліку, а й про регулятори тепла. Адже тоді можна коригувати подачу теплоносія залежно від погоди. Тож коли утепили будинки, встановили індивідуальні теплові пункти, лічильники, то побачили, що почали споживати удвічі менше тепла, і люди на своїх гаманцях відчули це. А коли кредит повернуть, тоді мешканці цих будинків відчують ще більшу економію.

Що нині необхідно зробити для покращення енергоефективності будівель?

На виконання Україною зобов'язань з питань енергоефективності та відновлюваної енергетики в рамках Договору про заснування Енергетичного співтовариства та імплементації у національне законодавство вимог директиви Європейського парламенту та Ради ЄС 2010/31/ЄС «Про енергетичні характеристики будівель» розроблено проект Закону «Про енергетичну ефективність будівель». Буде запроваджено паспортизацію енергетичної ефективності будівель (або відокремлених їх частин) з метою отримання інформації про розрахункові показники їхньої енергетичної ефективності, результати проведення оцінки їхньої відповідності встановленим мінімальним вимогам до енергетичних характеристик будівель.

Крім того, визначені умови проведення сертифікації енергетичної ефективності будівель у разі купівлі, продажу та оренди будинків.